

Stanisław Gręś

Echa stulecia objawień lourdzkich w publikacjach polskich

Salvatoris Mater 11/1, 262-293

2009

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Setna rocznica objawień Matki Bożej w Lourdes przypadała w 1958 roku. Rok przed stuleciem objawień świat przygotowywał się do tej wielkiej uroczystości. Papież Pius XII wydaje 2 VII 1957 r. encyklikę *Le Pelerinage de Lourdes*, adresowaną do Episkopatu Francuskiego z okazji stulecia objawień Najświętszej Maryi Panny Niepokalanie Poczętej w Lourdes. Ta rocznica echem odbiła się również w Polsce. Włączyli się do niej teologowie i dziennikarze, wydawnictwa książek i czasopism.

1. Udział Piusa XII w przygotowaniu do Jubileuszu

Pius XII włączył się w przygotowanie do setnej rocznicy objawień Matki Bożej w Lourdes, wydając nie tylko wspomnianą wyżej encyklikę, ale także konstytucję apostolską *Primo Exacto Saeculo* (1 XI 1957), którą nadał odpust zupełny tym wszystkim, którzy od 11 II 1957 do 11 II 1959 r. nawiedzą Grotę Massabielską, oraz przygotowując specjalną modlitwę.

Ks. Stanisław Gręś

Echa stulecia objawień lourdzkich w publikacjach polskich

SALVATORIS MATER
11(2009) nr 1, 262-293

1.1. Encyklika

Encyklika z okazji setnej rocznicy objawień Matki Bożej w Lourdes została przetłumaczona na język polski i wydana w „Wiadomościach Diecezjalnych”¹ oraz w niektórych czasopismach².

Papież w encyklice pisze: *Usilnie pragniemy, Drodzy Synowie i Czcigodni Bracia, wraz z wami dzięki złożyć Bogu za owe niezwykle dobrodziejstwa udzielone waszej Ojczyźnie i za niezliczone łaski, które spływają od stu lat na liczne rzesze pielgrzymów. Pragniemy również zachęcić wszystkich synów naszych, aby odnowili w owym jubileuszowym roku swą ufność i gorliwą pobożność względem Tej, która według słów św. Piusa X zechciała ustanowić w Lourdes «swą stolicę przeogromnej dobroci»³.*

¹ „Wrocławskie Wiadomości Kościelne” 12(1957) nr 11, 461-470; „Gorzowskie Wiadomości Kościelne” 2(1958) nr 3, 133-138; „Miesięcznik Diecezjalny Gdański” 2(1958) nr 2, 67-76; „Kronika Diecezji Przemyskiej” 44(1958) 57-62; „Miesięcznik Kościelny Archidiecezji Poznańskiej” 9(1958) nr 1, 1-7.

² „Duszpasterz Polski Zagranicą” 8(1957) nr 4, 780-785; „Homo Dei” 27(1958) nr 1, 1-4; „Gość Niedzielny” 27(1958) 41, 47, 59, 69, 119, 153; „Polonia Sacra” 10(1958) nr 1, 5-6; „Przewodnik Katolicki” 63(1957) 438; „Życie Katolickie” 8(1957) z. 3-4, 1. Natomiast Miesięcznik „Msza Święta” zamieścił fragmenty encykliki: *Stulecie objawienia Niepokalanej w Lourdes*, „Msza Święta” (1957) nr 12, 345-346.

³ List z 12 VII 1914; AAS 6/1914, str. 376.

Papież stwierdza, że: *Wystarczy wspomnieć jeden fakt przez wszystkich znany, a mianowicie «cudowny medalik». Objawiony w samym sercu stolicy Francji, pokornej córce św. Wincentego a Paulo, którąśmy z radością wpisali w poczet świętych, medalik ten wybity ku czci «Maryi Niepokalanie Poczętej» stał się wszędzie źródłem łask duchowych i doczesnych. W kilka lat później od 11 lutego do 16 lipca 1858 r. Najświętsza Maryja Panna zechciała ponownie objawić się łaskawie w krainie Pirenejów, dziewczynce pobożnej i niewinnej pochodzącej z rodziny chrześcijańskiej, pracowitej i ubogiej.*

«Przychodzi do Bernadetki – tak mówiliśmy ongiś – czyni z niej Swą powiernicę, współpracownicę, narzędzie macierzyńskiej czułości i wszechmocy miłosiernej Swego Syna, aby odnowić świat w Chrystusie, nowym i niezwykłym wyłaniem dobrodziejstw Odkupienia».

Dobrze wam znane są fakty, które wówczas się zdarzyły w Lourdes, a których duchowe znaczenie można dziś lepiej jeszcze ocenić. Wiecie, Drodzy Synowie i Czcigodni Bracia, w jakich to przedziwnych warunkach, mimo drwin, zwątpień i przeciwnieństw, głos tego dziecka zwiastujący Niepokalaną, zaznaczył się w świecie. Znane wam są nieugiętość i czystość tego świadectwa, doświadczonego i sprawdzonego roztropnie przez władzę biskupią i zatwierdzonego przez nią w 1862 roku. Już wtedy tłumy się zbiegły i nie przestały się gromadzić wokół groty objawień, źródła cudownego i w świątyni wzniesionej na prośbę Maryi. Jest to wzruszający pochód maluczkich, chorych, utrapionych: wspaniała pielgrzymka tysiąca wiernych jakiejś diecezji lub narodu, lub też dyskretnie odwiedziły duszy niespokojnej w poszukiwaniu prawdy... Nigdy - mówiliśmy - na żadnym miejscu na ziemi, nie widziano takiego pochodu cierpień, ani podobnego rozpromienienia, ukojenia i radości⁴.

Te sto lat kultu maryjnego związały ponadto, co ze szczególnym upodobaniem stwierdzamy, mocnymi nićmi sanktuarium pirenejskie ze Stolicą Piotrową. Czyż Najświętsza Dziewica sama nie pragnęła tego zbliżenia? «To, co w Rzymie bowiem Najwyższy Pasterz swym nieomylnym urzędem nauczycielskim ogłaszał dogmatycznie, Niepokalana Matka Boża, błogosławiona między niewiastami, Sama, zdaje się, chciała potwierdzić swymi ustami, gdy nieco później objawiła się w sławnej grotcie z Massabielle...». Niewątpliwie nieomylnie słowo Rzymskiego Biskupa, który w sposób autentyczny wyklada Prawdę Objawioną, nie potrzebowało żadnego potwierdzenia z niebios, aby być uznane i przyjęte przez wiernych. Z jakim to jednak wzruszeniem i wdzięcznością lud chrześcijań-

⁴ TAMŻE, 437.

ski i jego Pasterze przyjęli z ust Bernadetki ową odpowiedź, która przysłała z nieba: «Jestem Niepokalane Poczęcie».

Ufamy, Drodzy Synowie i Czcigodni Bracia, że Maryja wysłuchała waszej i Naszej modlitwy. Błagamy Ją o to w ów dzień święta Nawiedzenia odpowiedni, by uczcić Tę, która zechciała sto lat temu nawiedzić ziemię Francji. Zapraszając was do zaśpiewania Bogu wraz z Dziewicą Niepokalaną hymnu Magnificat jako wyraz naszej wdzięczności, błagamy Boga, aby zlał obfite łaski na Was, na waszych wiernych, na Sanktuarium w Lourdes i jego pielgrzymów, na wszystkich, na których ciąży odpowiedzialność za obchód Stulecia. Jako rękojmię zaś tych łask w dowód naszej nieustannej i ojcowskiej życzliwości udzielamy wam z całego serca naszego Apostolskiego Błogosławieństwa.

Dan w Rzymie u św. Piotra w uroczystość Nawiedzenia N. M. Panny 2 lipca 1957 roku w dziewiętnastym roku naszego Pontyfikatu. Pius XII.

1.2. Konstytucja apostolska *Primo Exacto Saeculo* Piusa XII

„Ateneum Kapłańskie” i „Przewodnik Katolicki” informują o konstytucji apostolskiej *Primo Exacto Saeculo* Papieża Piusa XII, która ukazała się z racji setnej rocznicy objawień Najświętszej Maryi Panny w Lourdes. W konstytucji tej Pius XII udziela odpustu zupełnego wszystkim wiernym pielgrzymującym do sanktuarium w Lourdes w czasie od 11 lutego 1958 roku do 11 lutego 1959 roku. Papież wyraża w konstytucji nadzieję, że jubileusz objawień wierni będą obchodzić godnie na całym świecie. Zachęca ich do przyjmowania sakramentów świętych i czynienia pokuty⁵.

1.3. Modlitwa Papieża

Pius XII przed jubileuszem objawień Matki Bożej w Lourdes ułożył modlitwę, aby lepiej przygotować się do tej wielkiej uroczystości. Za jej odmówienie Papież udzielił odpustu. Wyraża w niej wdzięczność za objawienia Maryi. Zwraca się do Niej, aby przyjęła nasze pieśni pochwalne i prośby oraz miała wszystkich w swojej opiece⁶. Oto tekst modlitwy:

⁵ B.M. PRZYBYLSKI OP, *Kronika*, „Ateneum Kapłańskie” 56(1958) nr 1, 140; *Wiadomości, Ojciec św. o jubileuszu w Lourdes*, „Przewodnik Katolicki” 64(1958) nr 6, 82.

⁶ Modlitwę podały: „Wiadomości Archidiecezjalne Warszawskie” 39(1957) nr 12, 561; „Msza Święta” (1958) nr 3, 3; „Miesięcznik Kościelny Archidiecezji Poznańskiej” 9(1958) nr 1, 7-8; „Kronika Diecezji Przemyskiej” 44(1958) 62; „Gość Niedzielny” 26(1957) nr 25, 172; „Gość Niedzielny” 27(1958) nr 6, 41.

Posłuszni wezwaniu Twojego Matczynego głosu, Dziewico Niepokalana z Lourdes, biegniemy do Twych stóp przy owej skromnej grocie, gdzie raczyłaś się ukazać, by zbłąkanym wskazać drogę modlitwy i pokuty, by doświadczonym rozdawać łaski i cuda Swojej niezrównanej dobroci. Przyjmij, Królowo Miłosierdzia, uwielbienia i prośby, jakie ludy i narody, dotknięte troskami i lękiem, z ufnością wznoszą ku Tobie.

O, Jasny Obrazie rajy, usuń z dusz ciemności błędu, niecąc w nich światło Wiary! O Różo Mistyczna, wzmocnij osłabione dusze niebiańską wonią Nadziei! O, niewyczerpane Źródło Zbawczej Wody, ożyw wyschłe serca potokami Miłości Bożej!

Spraw, byśmy wszyscy, Twoje dzieci, przez Ciebie wzmocnieni w naszych trudach, chronieni w niebezpieczeństwach, podtrzymywani w walkach, umieli tak kochać Twego Umiłowanego Jezusa i tak Mu służyć, abyśmy zasłużyli na wiekiusią radość u Twojego Tronu w niebie. Amen⁷.

1.4. Intencje Apostolstwa Modlitwy

Oprócz modlitwy Papieża „Wiadomości Archidiecezjalne Warszawskie” w dziale duszpasterskim zamieszczają intencje Apostolstwa Modlitwy. Na luty 1958 roku zamieszczona jest intencja ogólna: „Aby Najświętsza Dziewica z Lourdes udzielała pociechy i mocy wszystkim cierpiącym za Chrystusa”. Ponieważ w tymże miesiącu rozpoczynają się w sanktuarium Lourdes uroczystości stulecia, gdy Niepokalana przybyła na ziemię do ludzi i wypłynęło z massabielskiej skały niewyczerpane źródło cudów niosących zdrowie, pociechę i nawrócenia. Prof. Leuret dodaje, że *w sadzawce Lourdes jest ustawiczny cud, w tym także, że żaden chory, nawet ciężką niemocą dotknięty, nie doznał nigdy szkody, czy pogorszenia stanu zdrowia przy zanurzeniu w zimnej wodzie. To są spostrzeżenia zjawisk zewnętrznych. Ale gdyby ująć się dało w jakąś statystykę to niebawem oddziaływanie Lourdes na skomplikowany świat ludzkich sumień, poznalibyśmy dopiero te zasadnicze dziwy. Uzdrawienia ciała, zawieszanie praw przyrody, to tylko tło do głównej akcji, jaką rozgrywa Niepokalana w walce o nieśmiertelne dusze. Maryja nawołuje do pokuty i zachęca do modlitw za grzeszników. Zatem główną Jej troską jest nie schorzenie ciał i kalectwo członków, ale przede wszystkim ratowanie dusz⁸.*

⁷ AAS 49 (1957) 427.

⁸ Por. S. LEŚNIAK TJ, *Intencje Apostolstwa Modlitwy*, „Wiadomości Archidiecezjalne Warszawskie” 40(1958) nr 2, 90-91.

1.5. Organizowanie modlitw

W czasie uroczystości z racji rocznicy objawień Matki Boskiej w Lourdes były organizowane różne modlitwy i jeden dzień przeznaczony został na modlitwy w dialekcie langwedockim. Właśnie w tym dialekcie przemawiała Najświętsza Panna do św. Bernadetty w czasie widzenia w Grocie Massabielskiej, gdyż był to język okolic, z których pochodziła Bernadetta⁹.

1.6. Przygotowania do rocznicy objawień

Czasopismo „Katolik” w rubryce: „Życie katolickie na świecie” informuje swoich czytelników o przygotowaniach do uroczystości stulecia objawień Matki Bożej w Lourdes¹⁰. Również czasopismo „Gość Niedzielny” w rubryce: „Ludzie, zdarzenia, nowiny” pisze o powstaniu dla uczczenia setnej rocznicy objawień Matki Bożej w Lourdes Międzynarodowego Komitetu, którego przewodniczącym został dziekan Kolegium Kardynalskiego, ks. kardynał Tisserant¹¹.

W związku z uroczystościami związanymi z setną rocznicą objawień Matki Bożej 11 II 1958 r. przewidywano napływ wielu pielgrzymów do Lourdes, dlatego rozpoczęto budowę olbrzymiej podziemnej bazyliki, która została ukończona po 1957 r. Jednym z punktów uroczystości było poświęcenie nowej podziemnej bazyliki, o czym poinformował na konferencji prasowej w Rzymie bp Théas, ordynariusz Lourdes i Tarbes¹².

Z okazji setnej rocznicy objawień Najświętszej Maryi Niepokalanej Dziewicy w Grocie Massabielskiej zbudowano w Lourdes Bazylikę pod wezwaniem św. Piusa X. Poświęcenia dokonał w uroczystość Zwiastowania Najświętszej Maryi Panny 25 III 1958 r. kard. Roncalli¹³.

2. Informacje z rocznicy objawień

2.1. Na progu Jubileuszowego Roku w Lourdes

Ks. Witold Malej informuje czytelników w miesięczniku „Msza Święta” o Jubileuszowym Roku w Lourdes. Pisze, że w Sanktuarium

⁹ Por. *W ramach uroczystości w Lourdes jeden dzień przeznaczony został na modlitwy w dialekcie langwedockim*, „Kierunki” 3(1958) nr 20, 10.

¹⁰ Por. *Przygotowania do uroczystości w Lourdes*, „Katolik” 3(1957) nr 45, 10.

¹¹ Por. *Stulecie Lourdes*, „Gość Niedzielny” 26(1957) nr 28, 201.

¹² Por. *Budowa podziemnej bazyliki w Lourdes*, „Gość Niedzielny” 26(1957) nr 16, 114.

¹³ *Powietrzną drogą przybył patriarcha Wenecji, aby poświęcić podziemną świątynię*, „Przewodnik Katolicki” 64(1958) nr 18, 249.

Maryjnym w Lourdes 11 II 1958 r. rozpocznie się obchód stulecia. Jest to jubileusz nie tylko bliski i drogi katolikom francuskim, lecz budzi on zainteresowanie na całym świecie. Do Lourdes przybędą liczne pielgrzymki z wielu krajów. Z tej racji w Paryżu powstała siedziba Międzynarodowego Komitetu Uczczenia Jubileuszu Matki Boskiej z Lourdes. Komitet 20 września rozpoczął wydawanie specjalnego biuletynu pod nazwą „Lourdes-Information”, który miał na celu przygotować świat katolicki do obchodu bliskiej wielkiej rocznicy (1858-1958). Natomiast Pius XII specjalną encykliką nawołuje katolików do uczczenia tej rocznicy i wyciągnięcia z niej wniosków, które winny być wprowadzone w życie, ponieważ posłannictwo św. Bernadetty, zlecone jej przez Niepokalaną, było i jest przypominaniem i nawoływaniem ludzkości do życia wedle wskazań Ewangelii, przejęcia się duchem pokuty, nawróceniem się z całego serca do Boga i prawdziwej odnowy życia jednostek i społeczeństw. W okresie roku jubileuszowego zorganizowano specjalne pociągi do dyspozycji pielgrzymów francuskich i pociągi dla pielgrzymek zagranicznych, natomiast w odległości 10 km od Lourdes przygotowano lotnisko o powierzchni 120 ha. Miesięcznik „Msza Święta” podaje terminarz od 8 lutego do 8 grudnia 1958 roku uroczystości, obchodów i pielgrzymek związanych ze stuleciem objawień Matki Bożej¹⁴.

Miesięcznik „Msza Święta” z racji rocznicy objawień Niepokalanej w Lourdes (1858 r.) informuje, że Francja obchodzi wielki jubileusz. Powstało nowe wydawnictwo pod nazwą „Lourdes-Information”. Nr 2 z 1957 roku zawiera wzmiankę o Polsce, a także fragment listu, który skierował do redakcji „Lourdes-Information” ks. dr Malej, redaktor naczelny „Wiadomości Archidiecezjalnych Warszawskich”. Redaktor również informuje, że nasza stolica posiada kościół i parafię Matki Bożej z Lourdes. W Polsce rozwinięty jest kult dla Najświętszej Dziewicy z Lourdes¹⁵.

„Gość Niedzielny” na swoich łamach informuje czytelników o wydarzeniach związanych z setną rocznicą objawień Matki Boskiej w Lourdes. Z tej racji odbędzie się III Światowy Kongres Mariologiczny w Lourdes od 10 do 14 IX 1958 r., w którym weźmie udział około 400 teologów z całego świata¹⁶.

¹⁴ Por. W. MALEJ, *Na progu Jubileuszowego Roku w Lourdes*, „Msza Święta” (1958) nr 1, 22-23; *Z życia Kościoła*, „Wiadomości Archidiecezjalne Warszawskie” 39(1957) nr 12, 615-619.

¹⁵ Por. *Lourdes-Information o Polsce*, „Msza Święta” (1958) nr 2, 20-21.

¹⁶ Por. *III Światowy Kongres Mariologiczny w Lourdes*, „Gość Niedzielny” 26(1957) nr 15, 100.

Została również zamieszczona informacja o udziale Piusa XII w uroczystościach w Lourdes¹⁷.

W 1947 roku została wydana książka o Niepokalanej z Lourdes¹⁸. Z racji zbliżającej się setnej rocznicy objawień Matki Boże Niepokalanej w Lourdes ojcowie franciszkanie wydają w 1957 r. drugie wydanie tejże książki. W przedmowie czytamy: *Uplywa sto lat od słynnych objawień Niepokalanej w Lourdes, opisanych w niniejszej książce. Nie tylko Francja, ale cały świat katolicki składa dziękczynny hołd Matce Bożej za to, że raczyła zejść na ziemię i podać nam pomocną dłoń. Czci Ją i Polska, śpiewając nieustannie – na lurdzką melodię: Ave, ave, ave Maria...*¹⁹.

2.2. Zapowiedź otwarcia Roku Jubileuszowego

W związku ze stuleciem objawień Matki Bożej w Lourdes „Tygodnik Powszechny” informuje, że 11 II 1958 r. kard. Lyonu dokona w Lourdes otwarcia Roku Jubileuszowego. Dlatego bieżący numer zamieszcza wspomnienia z Lourdes ks. Ferdynanda Machaya. Na wstępie autor opisuje miasto Lourdes i jego położenie i podkreśla, że jest ono wówczas najślawniejszym miejscem odpustowym i pielgrzymkowym katolickiego świata. Następnie czytamy opis transportu chorych do Lourdes i ich odbiór ze stacji kolejowej. Bazylika ma kaplice oraz sztandary i chorągwie różnych krajów, a także napisy. Autor zwrócił szczególną uwagę na kaplicę siedemnastą, w której są polskie chorągwie i napisy, a także obrazy. Dalej opisuje, że istotną sprawą dla pielgrzymów jest procesja chorych na wielkim placu przy bazylice. Rozpoczyna się ona przed Grotą krótkim nabożeństwem do Matki Najświętszej, po czym wyrusza z Najświętszym Sakramentem na plac przed bazylikę. Biskup prowadzący procesję podchodzi z monstrancją do każdego chorego i błogosławi go Najświętszym Sakramentem. Na środku placu kłęczą kapłani, ręce mają wzniesione i mocnym głosem błagają: «Jezusie, Synu Dawidów, zmiłuj się nad nami!... «Panie, uczyni, abym chodził!», «Jezu spraw, abym widział», «Panie, jeśli chcesz, możesz mnie uzdrowić! », «Ten, który Cię kocha, chory jest, o Jezu! », «Zmiłuj się nad nami!». Gdy biskup pobłogosławi ostatniego chorego, reszta bierze na ramiona uzdrowionego i niesie go do bazyliki dolnej, gdzie biskup po wystawieniu Najświętszego Sakramentu

¹⁷ Por. *Pius XII weźmie udział w uroczystościach w Lourdes?*, „Gość Niedzielny” 26(1957) nr 15, 100; *Czy Ojciec Św. uda się do Lourdes?*, „Gość Niedzielny” 26(1957) nr 44, 326.

¹⁸ H. LASSERRE, *Niepokalana z Lurd*, Wyd. Milicji Niepokalanej, Niepokalanów 1947.

¹⁹ TAMŻE, wyd. 2, 1957, 5.

intonuje *Magnificat*. Następnie każdy uzdrowiony jest zaproszony do «Biura stwierdzeń lekarskich», aby potwierdzić ten fakt. Komisja lekarska składa się nie tylko z lekarzy katolickich. Wieczorem odbywa się pochód ze świcami i pielgrzymi śpiewają pieśni, każdy w swoim języku. Pochód kończy się recytowaniem *Credo* na placu przed bazyliką²⁰.

2.3. O Jubileuszu w Lourdes

„Przewodnik Katolicki” informuje czytelników o Jubileuszu w Lourdes, który będzie w 1958 r. Świat katolicki będzie obchodził uroczyste setną rocznicą objawień w Lourdes. W La Storta pod Rzymem odbyły się w końcu lutego narady Międzynarodowego Komitetu przygotowującego jubileuszowe uroczystości. Obradom przewodniczył biskup z Lourdes Piotr Théas. Poinformowano o Międzynarodowym Kongresie Mariologicznym, który odbędzie się w Lourdes we wrześniu następnego roku²¹. Temat podał sam Ojciec Święty: „Maryja a Kościół, czyli jaka jest istotna rola Niepokalanej w dziele naszego odkupienia, uświęcenia i zbawienia”²².

2.4. Otwarcie Roku Jubileuszowego

„Gość Niedzielny” informuje, że jedenastego lutego 1958 roku w Lourdes został uroczystie otwarty Rok Jubileuszowy z okazji setnej rocznicy objawień Najświętszej Maryi Panny. W tej uroczystości wzięło udział około osiemdziesięciu tysięcy pielgrzymów, kilkudziesięciu biskupów i dwustu osiemdziesięciu burmistrzów z okolicznych miast i miasteczek. Najstarszą uczestniczką uroczystości była pewna osoba z Nicei, mająca dokładnie 100 lat. Urodziła się 11 II 1858 r. Inauguracja Roku Jubileuszowego rozpoczęła się procesją, która wyruszyła z kościoła parafialnego w kierunku Bazyliki M.B. Różańcowej. Procesję prowadził prymas Francji, kard. Gerlier, arcybiskup Lyonu. Przed Bazyliką M.B. Różańcowej przy ołtarzu polowym została odprawiona Msza św. Po niej udano się do Groty, gdzie biskup Théas odczytał orędzie Papieża i odmówił modlitwę ułożoną specjalnie przez niego specjalnie na tę uroczystość. Następnie uderzono we wszystkie dzwony, głosząc światu, że Rok Jubileuszowy w Lourdes się rozpoczął²³.

²⁰ Por. F. MACHAY, LOURDES, „Tygodnik Powszechny” 12(1958) nr 6, 1.

²¹ Por. *Jubileusz Lourdes*, „Przewodnik Katolicki” 63(1957) 162.

²² „Duszpasterz Polski Zagranicą” 10(1959) nr 1, 55.

²³ Por. SZ. WESOŁY, *Rozpoczęcie Roku Jubileuszowego w Lourdes*, „Gość Niedzielny” 27(1958) nr 10, 67.

W stulecie największego wydarzenia swej historii Lourdes przybrało szatę uroczystą. Całe miasto tonie w kolorach papieskich i maryjnych. Dzień jest pochmurny, z przelotnymi opadami deszczu, lecz ciepły. Ulicami miasta przechodzą ze śpiewem pielgrzymki, dążące do bazyliki i Groty. Z wysokich masztów powiewają sztandary sześćdziesięciu krajów, biorących udział w jubileuszu²⁴.

Ten pierwszy dzień Roku Jubileuszowego Najświętszej Panny przeznaczony jest w pierwszym rzędzie dla najbliższych rodaków św. Bernadetty, mieszkańców górskich okolic, zwanych krainą Bigorre. Ale przybyli pielgrzymi – z całej Francji – pod przywództwem nie tylko swoich biskupów – w liczbie jedenastu – oraz 200 kapłanów, lecz także przedstawicieli władzy świeckiej – tych ostatnich jest ponad trzystu, wśród nich prezes francuskiego Sądu Najwyższego oraz przewodniczący Rady Generalnej okręgu Pirenejów²⁵.

Inauguracja Roku Jubileuszowego w Lourdes była bardzo uroczysta. Przybyło z różnych krajów bardzo dużo pielgrzymek. Biskup Théas celebrował Mszę św. przed bazyliką. W uroczystościach biorą udział biskupi z różnych krajów oraz przedstawiciele Stolicy Apostolskiej. Natomiast wieczorem odbyła się tradycyjna procesja z pochodniami do Groty²⁶.

2.5. Uroczystości związane z Rokiem Jubileuszowym

„Tygodnik Powszechny” w Kronice religijnej podaje program Roku Jubileuszowego w Lourdes. Uwzględnia wszystkie uroczystości w Lourdes, pielgrzymki międzynarodowe różnych stanów i zawodów, również informuje o encyklice Piusa XII, podając krótką syntezę tej encykliki²⁷.

3. Pielgrzymki do Lourdes

Skoro świat katolicki został poinformowany o wielkim jubileuszu, jakim było stulecie objawień Matki Bożej, rozpoczęło się jeszcze większe pielgrzymowanie do Lourdes.

---

²⁴ *Inauguracja roku Jubileuszowego w Lourdes*, „Przewodnik Katolicki” 64(1958) nr 10, 131.

²⁵ TAMŻE.

²⁶ Por. TAMŻE.

²⁷ Por. *Program Roku Jubileuszowego w Lourdes*, „Tygodnik Powszechny” 12(1958) nr 11, 7.

3.1. Pierwsza francuska pielgrzymka do Lourdes

„Za i Przeciw” informuje o pierwszej francuskiej pielgrzymce do Lourdes, która odbyła się 6 X 1872 r. z aprobatą Episkopatu i błogosławieństwem Piusa IX. Udział wzięli biskupi, deputowani do parlamentu, księża, zakonnicy i wielka rzesza wiernych. Pielgrzymka, połączona z licznymi uroczystościami, trwała trzy dni²⁸. Natomiast czasopismo „Katolik” pisze o 84 pielgrzymce narodowej Francuzów, którą odbyli w dniach od 19-23 VIII 1957 r. do Lourdes. Na jej czele stał abp Tuluz, Garonne. Do Lourdes przybyło 17 specjalnych pociągów. We czwartek 22 sierpnia był «Dzień modlitw za Francję»²⁹.

3.2. Pielgrzymka robotników i żołnierzy

Z racji setnej rocznicy objawień Matki Bożej organizowano różne pielgrzymki do Lourdes. „Gość Niedzielny” informuje o pielgrzymce w 1957 r. robotników zakładów samochodowych «Fiat» z Turynu z arcybiskupem kardynałem Fossattim³⁰. A „Przewodnik Katolicki” pisze o przybyciu w 1957 r. pielgrzymki francuskich żołnierzy³¹. W 1958 r. wyrusza Międzynarodowa pielgrzymka robotników do Lourdes, którą wspomina czasopismo „Za i Przeciw”. Prowadził ją kard. Gerliez, a przygotowała Akcja Katolicka Robotnicza. Wzięli w niej udział robotnicy, którzy pracowali przy budowie podziemnej bazyliki pod wezwaniem św. Piusa X³². Również przybyła pielgrzymka francuskich żołnierzy³³.

3.3. Pielgrzymka Romów francuskich w Lourdes

W dniach od 31 sierpnia do 3 września 1957 r. odbyła się pielgrzymka Romów francuskich do Lourdes, o której informują czasopisma: „Gość Niedzielny” i „Katolik”. Uroczystości w Lourdes rozpoczęły się pochodem wielkiej rzeszy Romów do Groty Matki Boskiej. Na czele procesji niesiono sztandar romski. Pielgrzymkę Romów powitał bp Théas, ordynariusz Tarbes i Lourdes. W pierwszym dniu pielgrzymki w czasie

²⁸ Por. M., *Pierwsza francuska pielgrzymka do Lourdes*, „Za i Przeciw” 2(1958) nr 21, 5.

²⁹ Por. *Francuska Pielgrzymka Narodowa*, „Katolik” 3(1957) nr 45, 10.

³⁰ Por. *Pielgrzymki robotnicze w Lourdes*, „Gość Niedzielny” 26(1957) nr 28, 201; *Pielgrzymka robotników do Lourdes*, „Kierunki” 3(1958) nr 21, 8.

³¹ Por. *30 tys. francuskich żołnierzy - pielgrzymów w Lourdes*, „Gość Niedzielny” 26(1957) nr 35, 257; „Przewodnik Katolicki” 63(1957) 397.

³² Por. *Międzynarodowa pielgrzymka robotników do Lourdes*, „Za i Przeciw” 2(1958) nr 18, 5.

³³ Por. *30 tys. francuskich żołnierzy - pielgrzymów w Lourdes...*, 257; „Przewodnik Katolicki” 63(1957) 397.

Mszy św. o północy udzielano Romom sakramentu chrztu. W następnych dniach w Bazylice dolnej przystąpili do Sakramentu Ołtarza i otrzymali sakrament bierzmowania. Natomiast w licznych kaplicach Bazyliki górnej księża asystowali przy zawieraniu sakramentu małżeństwa przez tych, którzy żyli w nieuregulowanych związkach koczowniczego ludu, zawartych na drogach i w lasach³⁴.

3.4. Opis pielgrzymek przez indywidualnych pielgrzymów

A) Ks. Konrad Szweda z racji setnej rocznicy objawień Matki Bożej w Lourdes opisuje swoje odwiedziny i osobiste przeżycia po dziesięciu latach, kiedy zwiedzał Lourdes. Opisuje teren i zabudowania sakralne. Jednak większą uwagę zwraca na pielgrzymów chorych, szczególnie tych, których wynoszą z wagonów, sparaliżowanych, dotkniętych bezwładem rąk i nóg. *Chorzy zmierzają do centrum Lourdes, jakim jest cudowna grotka Niepokalanej, w której znajduje się wykuta z białego marmuru postać Massabielskiej Pani z napisem: «Ja jestem Niepokalane Poczęcie». Na widok figury Niepokalanej cichnie wszelki gwar, a usta same układają się do modlitwy. W tym miejscu Matka Najświętsza dotknęła ziemi, przyniosła ludzkości posłannictwo pokuty i modlitwy za grzeszników. Tutaj wytrysnęło cudowne źródło, które swymi zdrojami leczy chorych i dzieją się cuda. Pielgrzymi chorzy wołają głośno: «Matko Najświętsza, uzdrow mnie!» Wielkim przeżyciem jest widok procesji teoforycznej z błogosławieństwem chorych. Wśród uzdrowień cielesnych, dokonują się duchowe - niezliczone nawrócenia³⁵.*

B) Anonimowy uczestnik pielgrzymki pisze: *w Roku Jubileuszowym objawień Matki Bożej były organizowane pielgrzymki do Lourdes. W dniach od 11 do 17 sierpnia 1958 roku przybyła wielka ilość pątników z całego świata, ponieważ odbywały się w Lourdes uroczystości związane z jubileuszem³⁶.*

C) Z okazji setnej rocznicy objawień Matki Bożej w Lourdes ks. M. Karłowski zamieszcza w miesięczniku „Msza Święta” wspomnienia z pielgrzymki do Lourdes. Opisuje Lourdes, zwracając szczególną uwagę na grotę skalną Matki Bożej, Jej figurę, a u stóp figury napis w języku francuskim „Jestem Niepokalane Poczęcie” oraz na źródło. *Na placu*

³⁴ Por. *Pielgrzymka Cyganów francuskich w Lourdes*, „Gość Niedzielny” 26(1957) nr 39, 290; *Pielgrzymka Cyganów do Lourdes*, „Katolik” 3(1957) nr 45, 10.

³⁵ Por. K. SZWEDA, *Odwiedziny w Lourdes*, „Gość Niedzielny” 26(1957) nr 7, 46; *Przed stu laty*, „Caritas” 15(1958) nr 3, 4-5.

³⁶ Por. J. J., *Pielgrzymka polska do Lourdes*, „Msza Święta” (1958) nr 1, 16-17.

przy grocie odbywają się procesje, które odgrywają wielką rolę w życiu religijnym³⁷.

D) J. Gubrynowicz pisze o ruchu pątniczym, podkreślając, że od chwili objawienia się Matki Bożej, pielgrzymki do Lourdes trwają nieprzerwanie i z każdym rokiem nabierają coraz większego znaczenia. *Początkowo miały charakter regionalny, w krótkim czasie stały się narodową francuską manifestacją religijną. Po kilku latach ruch pątniczy ogarnął całą Europę i wiele krajów pozaeuropejskich. Jeszcze za życia św. Bernadetty przybywały bardzo liczne pielgrzymki. Początkowo podróżowanie było bardzo uciążliwe zwłaszcza dla chorych. Z biegiem czasu koleje francuskie zaczęły uruchamiać specjalne pociągi dla pielgrzymów, a linie lotnicze oferować samoloty*³⁸.

E) Francuski pisarz François Mauriac wydał książkę pt. „Pielgrzymi w Lourdes”, w której opisuje życie Bernadetty i objawienia, jakie miała. W Polsce książka ta została przetłumaczona przez Jana Dobraczyńskiego i wydana w 1937 r. Wydał ją „Pax” w 1957 r. pt. „Pielgrzymi”, z okazji setnej rocznicy objawień Matki Bożej w Lourdes. Natomiast czasopismo „Katolik” publikowało ją w odcinkach w 1958 r. w rocznicę objawień³⁹.

F) „Duszpasterz Polski Zagranicą” podaje, że do Lourdes przybywają pielgrzymki ze wszystkich krajów świata, różnych ras i narodowości. Biorą udział w procesjach i nabożeństwach, modlą się o zdrowie dla siebie i swych najbliższych oraz dziękują Matce Bożej za otrzymane łaski. W dniach od 12 do 16 sierpnia przybyła Pielgrzymka Narodowa Wychodźstwa, w której uczestniczyli Polacy ze wszystkich zakątków Francji, a także z Belgii, Anglii, Luksemburga, ze Stanów Zjednoczonych, a nawet przyjechała kilkusobowa delegacja z Johannesburga z Afryki Południowej⁴⁰.

4. Bernadetta

Ks. Romuald Rak opisuje życie Bernardetty Sibirous, jej śmierć oraz beatyfikację i kanonizację⁴¹.

³⁷ Por. K. KARŁOWSKI, *Wspomnienia z pielgrzymki do Lourdes*, „Msza Święta” (1958) nr 7, 10-13.

³⁸ Por. J. GUBRYNOWICZ, *Ruch pątniczy*, „Gość Niedzielny” 27(1958) nr 16, 112-113.

³⁹ Por. F. MAURIAC, *Pielgrzymi w Lourdes*, „Katolik” 4(1958) nr 6, 6-7; nr 7, 8; nr 8, 8; nr 10, 10; nr 11, 8; nr 12, 10; nr 13, 8; nr 14, 9; nr 15, 8; nr 16, 8; nr 17, 8.

⁴⁰ Por. *Pielgrzymka Wychodźstwa Polskiego w Lourdes*, „Duszpasterz Polski Zagranicą” 10(1959) nr 1, 51-54.

⁴¹ Por. R. RAK, *Mon Dieu, je crois*, „Gość Niedzielny” 27(1958) nr 15, 105-106.

François Mauriac dużo pisał o Lourdes i każdego tygodnia ukazywał się jego artykuł na łamach paryskiego tygodnika „Express”. Artykuł o Bernadecie zamieściło również czasopismo „Za i Przeciw” o jej widzeniach⁴².

Zbigniew Żakiewicz krótko ujmując życiorys Bernadetty oraz bardzo pobieżnie wspomina o objawieniach w ich setną rocznicę⁴³.

4.1. Przesłuchanie Bernadetty

W czasopiśmie „Za i Przeciw” Aleksandra Otto opisuje przesłuchanie Bernadetty przez komisarza policji, które odbyło się 21 II 1858 r. Bernadetta bardzo spokojnie opowiadała o swoich pięciu wizjach. Aleksandra Otto pisze również o dokumentach zebranych podczas przesłuchania przez komisarza policji⁴⁴.

Z racji objawień Matki Bożej Bernadetta była przesłuchiwana przez policję, o czym pisze także „Gość Niedzielny”. Informuje, że istniały pisane protokoły, ale zaginęły; a jednak po 99 latach zostały odnalezione i przekazane władzom kościelnym⁴⁵.

4.2. Historia objawień i szkalowanie Bernadetty

Czasopismo „Zorza Świąteczna” w setną rocznicę pisze, jak przyjmowano objawienia Maryjne oraz jak szykanowano Bernadettę. Nie uwierzono jej i posądzano ubogą, wiejską dziewczynkę o chorobliwe wizjonerstwo, o celowe oszustwo, a prefekt policji nawet groził aresztem i więzieniem. Natomiast władze kościelne prowadziły drobiazgowo dochodzenia. Bernadetta jednak była niezachwiana i żadne groźby ani prośby nie mogły jej złamać. Czasopismo odnotowuje, że miliony ludzi odwiedziło Lourdes w ciągu tego stulecia. Jedni rozbudzili tam gorącą wiarę, inni odzyskali siły duchowe i fizyczne, niektórzy odzyskali zdrowie, którego nie mogły przywrócić starania najwybitniejszych lekarzy. Są i tacy, którzy całe to niepojęte misterium w Lourdes chcieliby sprawdzić, jak niegdyś, do zwykłego oszustwa. Czasopismo podaje przykłady ludzi nam współczesnych, którzy zostali w sposób cudowny uzdrowieni. W dniu otwarcia uroczystości stulecia objawień, 11 II 1958 r., przybyło do Lourdes ponad 60 tysięcy pielgrzymów z całego świata⁴⁶.

⁴² Por. F. MAURIAC, *Bernadetta*, „Za i Przeciw” 2(1958) nr 13, 6.

⁴³ Por. Z. ŻAKIEWICZ, *W setną rocznicę*, „Katolik” 4(1958) nr 6, 3.

⁴⁴ Por. A. OTTO, *Pierwsze przesłuchanie Bernadetty*, „Za i Przeciw” 2(1958) nr 18, 4.

⁴⁵ Por. *Odnalezienie protokołów z Lourdes*, „Gość Niedzielny” 26(1957) nr 20, 141.

⁴⁶ Por. *Stulecie Lourdes*, „Zorza Świąteczna” 2(1958) nr 15, 8-9.

4.3. Pieśń o Bernadetcie

Świadectwo o Lourdes dał Żyd austriacki urodzony w Pradze, Franciszek Werfel⁴⁷, w swojej opowieści „Pieśń o Bernadetcie”, która ukazała się w 1944 r. Została przetłumaczona na wiele języków, a także na język polski, i była kilkakrotnie wydawana w różnych wydawnictwach. Tą opowieścią Franciszek Werfel chciał podziękować Matce Bożej za ocalenie. Werfel, będąc w trudnej sytuacji, wraz z żoną szukali miejsca, gdzie mogliby się zatrzymać. Wskazano im Lourdes jako jedyne miejsce, w którym może uda się znaleźć przytułek i tam zostali przyjęci. Franciszek Werfel chciał przez Francję i Hiszpanię przedostać się do Ameryki, ale były trudności z otrzymaniem wiz i dlatego napisał w Słowie wstępnym swojej książki, jakim sposobem znalazł się w Lourdes: *Takimi drogami zaprowadziła mnie Opatrzność do Lourdes, którego cudowną historię znałem dotąd bardzo powierzchownie. Tam schroniliśmy się na długie tygodnie. Były to dla nas ciężkie dni. Niemniej były to dni wielkiej wagi w moim życiu, gdyż pozwoliły nam poznać przedziwną historię dziewczynki Bernadetty Soubirous i cudownych uzdrowień w Lourdes. Pewnego dnia, w okresie największych utrapień, uczyniłem ślub. Jeśli dane mi będzie wydostać się z beznadziejnego położenia i wylądować szczęśliwie u zbawczych wybrzeży Ameryki, natenczas ślubowałem, że przed rozpoczęciem jakiegokolwiek pracy zaśpiewam światu pieśń o Bernadetcie, najpiękniej jak tylko potrafię*⁴⁸.

W 1949 r. ukazała się ta książka Franciszka Werfela przetłumaczona na język polski pod tytułem „Pieśń o Bernadetcie”, wydana nakładem Księgarni św. Wojciecha. „Przewodnik Katolicki” z racji setnej rocznicy objawień Matki Bożej w Lourdes przez dwa lata (1957-1958) zamieszczał jej obszerne fragmenty, które stanowią zamkniętą całość⁴⁹.

⁴⁷ *Pieśń o Bernadetcie*, Wyd. Księgarnia św. Wojciecha, Poznań 1976. Rec. MARIAN GOSTYŃSKI, *Pani z Lourdes*, „Przewodnik Katolicki” (1988) nr 13-14, 16.

⁴⁸ F. WERFEL, *Pieśń o Bernadetcie*, t. I, Poznań, 6.

⁴⁹ F. WERFEL, *Pieśń o Bernadetcie*, „Przewodnik Katolicki” 63(1957) 6-7, 17, 35-36, 45, 48, 61-62, 75-76, 85, 88, 102, 113-114, 141, 160, 174, 183, 188, 200, 211, 230, 242, 256, 270, 296, 307, 310, 321, 352, 361, 378, 392, 403, 406, 416, 435, 449, 463, 486, 517, 531-532, 546, 576, 590, 599, 613, 616, 632-633, 641, 654, 674, 684, 702-703; F. WERFEL, *Pieśń o Bernadetcie*, „Przewodnik Katolicki” 64(1958) 5, 18-19, 34, 52, 79, 89, 106, 117, 136, 148, 158, 173, 191, 205, 218, 235, 248, 262, 277-278, 331, 343, 360, 369, 386-387, 397, 414, 444, 455-456, 472, 488, 510, 531, 547, 558, 576-577.

4.4. Homilia Piusa XI w czasie kanonizacji Bernadetty Soubirous

Czasopismo „Katolik” z racji setnej rocznicy objawień Matki Bożej w Lourdes zamieszcza homilię wygłoszoną przez Piusa XI podczas kanonizacji Bernadetty Soubirous z 8 XII 1933 roku⁵⁰.

4.5. Film o Bernadecie

W setną rocznicę objawień ukazuje się film o Bernadecie w realizacji Maurycego Brah’y i Michała de Saint Pierre. Patronat honorowy przyjął arcybiskup Paryża kard. Feltin⁵¹.

Gdy podjęto decyzję nakręcenia filmu na podstawie książki: „Pieśń o Bernadecie” Franciszka Werfela, zgłosiło się 1000 dziewcząt, aktorek filmowych wyznania katolickiego i innych wyznań, które chciały grać główną rolę Bernadetty⁵².

5. Objawienia

W związku z ogłoszeniem uroczystości setnej rocznicy objawień Matki Najświętszej w Lourdes czasopisma polskie przypominają czytelnikom najważniejsze dane dotyczące samych objawień, oraz życia św. Bernadetty. Opisują poszczególne objawienia i w nich polecenia Matki Bożej⁵³.

F. Koźma z okazji stulecia objawień w Lourdes pisze wiersz na cześć Maryi Niepokalanej⁵⁴.

5.1. Pierwsze objawienie Matki Bożej w Lourdes

Aster opisuje życie i pracę oraz warunki życia rodziców Bernadetty Soubirous. Przedstawia to tak: Matka Bernadetty wysłała ją po chrust, aby napalić w piecu. Bernadetta wzięła ze sobą koleżankę i poszły do lasu. Gdy doszły do Groty Massabielle, usłyszały silny szum wiatru. We wgłębieniu skały Bernadetta zobaczyła światło i jakąś postać. Dostrzegła

⁵⁰ PIUS XI, *Homilia wygłoszona przy kanonizacji Bernadetty Soubirous dn. 8.12.1933 r.*, „Katolik” 4(1958) nr 6, 1, 3.

⁵¹ Por. S. L., *Film o Bernadecie*, „Za i Przeciw” 2(1958) nr 9, 5.

⁵² Por. 1000 *dziewcząt chce być św. Bernadettą*, „Gość Niedzielny” 27(1958) nr 11, 75.

⁵³ Por. R. RAK, *Widzenia pasterki*, „Gość Niedzielny” 27(1958) nr 6, 40; nr 7, 49; nr 11, 77.

⁵⁴ Por. F. KOŹMA, *Lourdes*, „Gość Niedzielny” 26(1957) nr 34, 344.

śliczną Panią, która ją ołśniła. Bernadetta bierze do ręki różaniec i odmawia go. Takie było pierwsze widzenie Bernadetki, pierwsze objawienie Matki Boskiej w Lourdes⁵⁵.

5.2. Widzenia pasterki

W związku z ogłoszonymi uroczystościami setnej rocznicy objawień Matki Najświętszej w Lourdes, ks. Romuald Rak w czasopiśmie „Gość Niedzielny” przypomina najważniejsze fakty, dotyczące samych objawień oraz życia św. Bernadetty. Na wstępie swoich rozważań autor w skrócie zaznajamia czytelnika z życiorysem św. Bernadetty, a następnie opisuje objawienia, których było 18: pierwsze objawienie było 11 II 1858 r. Bernadetta zbierała suche drzewo niedaleko grotty i po raz pierwszy zobaczyła Matkę Najświętszą, na której prawym ramieniu zwiisał różaniec. Wówczas Bernadetta zaczęła odmawiać różaniec. Gdy skończyła, Maryja pozdrowiła ją uśmiechem, po czym zniknęła w niszy grotty. Drugie objawienie - 14 II 1858 r. Bernadetta, wybierając się do grotty z kilkoma koleżankami, posłuchała ich rady i wzięła wodę święconą. Gdy Matka Najświętsza ukazała się, Bernadetta rzekła: „Jeżeli Pani przychodzi od Boga, wtedy niech się Pani zbliży, jeżeli zaś od szatana, niech Pani odejdzie” i pokropiła Ją wodą święconą. Jednak Pani nie odeszła, uśmiechnęła się tylko, a Bernadetta zaraz wpadła w ekstazę i wyglądała jak anioł. W ten sposób zakończyło się drugie spotkanie z Najświętszą Maryją. Trzecie objawienie - 18 II 1858 r. Pod wpływem koleżanek Bernadetta podaje Pani pióro, aby napisała, czego chce, a Ona odpowiedziała, że to, co ma do powiedzenia, nie wymaga pisania i zaprosiła ją, aby tam przychodziła przez 15 następnych dni⁵⁶.

Następne, czwarte objawienie - 19 II 1858 r. To objawienie dla Bernadetty było strasznym przeżyciem, ponieważ słyszała jakieś głosy. Najgłośniejszy głos wołał: «Ratuj się, ratuj się». Gdy Pani spojrzała ku rzece, głosy ucichły. Piąte objawienie - 20 II 1858 r. - przebiegało bez szczególnych zdarzeń. Szóste objawienie - 21 II 1858 r. Pani była smutna, więc Bernadetta zapytała o przyczynę. Otrzymała odpowiedź: „Módlcie się za biednych grzeszników i za cały świat”. Siódme objawienie 24 II 1858 r. Bernadetta dowiaduje się o środkach przeciw grzechom, to: „Pokuta, pokuta, pokuta!”. Dziewiąte objawienie 25 II 1858 r. Na polecenie Najświętszej Maryi Bernadetta odkrywa źródło, pije z niego wodę i myje się. Dziesiąte objawienie - 26 II 1858 r. Na polecenie Maryi

⁵⁵ Por. Aster, *Widziałam*, „Mała Zorza” 2(1958) nr 5, 13-14.

⁵⁶ Por. R. RAK, *Widzenia pasterki*, „Gość Niedzielny” 27(1958) nr 6, 40.

Bernadetta całuje ziemię na znak pokuty i pokory. Jedenaste objawienie - 27 II 1858 r. Maryja nakazuje Bernadecie: „Idź do kapłanów i powiedz, aby tu zbudowano kaplicę”. Dwunaste objawienie 1 III 1858 r. Bernadetta poleca wiernym odmawianie różańca. Trzynaste objawienie - 2 III 1858 r. Maryja mówi: „Chcę, by tu przychodzono w procesjach”. Czternaste objawienie - 3 III 1858 r. Niepokojono się, bo Maryja nie zjawiała się przed południem, jak zazwyczaj, ale po południu. Piętnaste objawienie - 4 III 1858 r. Było to ostatnie z piętnastu dni, o których Pani mówiła⁵⁷.

Kolejne spotkania Bernadetty z Matką Bożą. Szesnaste objawienie - 25 III 1858 r. Uroczystość Zwiastowania Najświętszej Maryi Panny. Bernadetta, gdy zobaczyła Matkę Bożą, zadała Jej pytanie: „Niech mi Pani zrobi tę łaskę i proszę mi wyjawić swoje imię, chociaż nie jestem tego wcale godna...” W tym właśnie dniu Dziewica Przczysta wyjawiała je: (w języku polskim brzmi ono) „Jestem Niepokalane Poczęcie”. Siedemnaste objawienie 7 IV 1858 r. W trakcie tego objawienia Bernadetta trzymała w ręce świecę. Płomień dosięgnął jej ręki. Pewien lekarz, obserwując to zjawisko, stwierdza, że ręka nie wykazuje żadnych śladów spalania, a Bernadetta nic nie czuła⁵⁸.

Również w czasopiśmie „Przewodnik Katolicki” Bolesław Żynda informował o zdarzeniach związanych z objawieniami Najświętszej Maryi Panny, z życiem św. Bernadetty i jej beatyfikacją oraz o rozwoju kultu na świecie, a szczególnie w Polsce⁵⁹.

5.3. Weryfikacja objawień

J. Domański OFMConv informuje w „Homo Dei”, że bp Laurence, ordynariusz miejscowy, aby zbadać autentyczność objawień maryjnych, powołał komisję kanoniczną, która zaczęła swe prace 28 VII 1858 r. Owocem tych prac był dekret biskupi 18 I 1862 r., zatwierdzający autentyczność objawień, w którym czytamy: *Orzekamy, że Maryja Niepokalana, Matka Boża, rzeczywiście objawiła się Bernadecie Soubirous 11 II 1858 r. i w dni następne, łącznie osiemnaście razy, w Grocie Massabielle, koło miasta Lourdes i że te objawienia mają wszystkie cechy prawdziwości, a wierni mają podstawę do uznawania ich za prawdziwe*⁶⁰.

⁵⁷ Por. TAMŻE, nr 7, 49.

⁵⁸ Por. TAMŻE, nr 11, 77. Czasopismo „Za i Przeciw” ten sam temat porusza, tylko objawienia nie są ponumerowane, nie pooddzielane i występują ciągle, por. W. M., *Sto lat temu... mała pasterka imieniem Bernadetta...*, „Za i Przeciw” 2(1958) nr 10, 4-5.

⁵⁹ *Kalendarium*, „Przewodnik Katolicki” 64(1958) nr 6, 72. 78; nr 12, 167-168; nr 15, 211; nr 16, 215.

⁶⁰ J. DOMAŃSKI OFMConv, *Lourdes cudem nieustannym*, „Homo Dei” 27(1958) nr 3, 362.

„Przewodnik Katolicki” podaje również w Kalendarium ważniejsze wydarzenia związane z objawieniami: Ks. bp Laurence powołał Komisję Teologów i Uczonych Świeckich do badania zjawisk i cudów w Lourdes (28 VII 1858 r.). Wynik badania wody źródła massabielskiego (7 VIII 1858 r.). Otwarto grotę lourdzką zamkniętą nakazem władz miejskich (5 X 1858 r.). Opublikowano orędzie bpa Laurence’a w Tarbes, potwierdzone przez Piusa IX o naturze zjawisk i cudach w Lourdes (12 I 1862 r.). Poświęcenie w grotcie Massabielskiej figury Matki Bożej (4 IV 1864 r.). Bp Laurence poświęcił kryptę pod Bazyliką NMP w Lourdes i odprawił tam pierwszą Mszę św. w obecności Bernadetty (19 V 1866 r.). Poświęcenie kościoła Najświętszej Maryi Panny w Lourdes (21 V 1866 r.). Zorganizowano w Lourdes pierwszą - do dziś stale powtarzaną — procesję z pochodniami (22 VIII 1872 r.). Ukoronowano statuetkę Matki Boskiej z Lourdes (3 VII 1976 r.). Leon XIII nadał Listem papieskim wielkie odpusty tym pielgrzymom, którzy wejdą na kolanach po schodach «Scala Sancta» w Lourdes, które mają 28 stopni i prowadzą do I stacji drogi krzyżowej (30 I 1912 r.). Został poświęcony ołtarz wzniesiony na cześć św. Bernadetty pod balustradą różańcową w Lourdes (21 VIII 1927 r.)⁶¹.

Na fakultecie medycznym Uniwersytetu Paryskiego dr Ludwik Monnier przedstawił swą pracę habilitacyjną na temat: „Badania medyczne niektórych uzdrowień w Lourdes”. Dr Monnier rozpatruje w niej uzdrowienia Augult z Craen w 1926 r., Charlotte Renauld w 1892 r. i Emilii Cailleux w 1921 r., na podstawie diagnoz lekarskich, przebiegu chorób i orzeczeń biura lekarskiego w Lourdes. We wniosku swym stwierdza wyraźnie, że z punktu widzenia lekarskiego wypadki te nie dadzą się wytłumaczyć, jak tylko przez uznanie nadprzyrodzonej interwencji. Fakultet pracę tę zatwierdził i przyznał jej odznaczenie. Katolicka prasa francuska podkreśla ten fakt jako nowe „zwycięstwo wiary w medycynie” (1930 r.). Kalendarium w cz. II informuje o rozwoju kultu lourdzkiego na świecie, szczególnie uwzględnia kult Matki Bożej z Lourdes w Polsce i pielgrzymki Polaków do sanktuarium w Lourdes oraz kontakty z Lourdes⁶². Natomiast Kalendarium w cz. III opisuje życie św. Bernadetty i jej beatyfikację⁶³.

⁶¹ Por. *Kalendarium*, „Przewodnik Katolicki” 64(1958) nr 6, 72. 78.

⁶² Por. TAMŻE, nr 12, 167-168; nr 15, 211.

⁶³ Por. TAMŻE, nr 16, 215.

5.4. Lourdes przed stuleciem objawień

Kilka wspomnień w setną rocznicę objawień Matki Bożej, krótki opis spotkań Bernadetty z Maryją przedstawia czasopismo „Katolik”⁶⁴.

6. Kronika obchodu stulecia objawień Niepokalanej w Lourdes

Kard. Gerlier w dniu 11 II 1958 r., w setną rocznicę objawień Matki Bożej w Lourdes, otworzył uroczyste jubileuszowy rok lourdzki. Z kolei Międzynarodowy Komitet, zorganizowany dla stulecia objawień, z kard. Tisserant na czele, opracował program uroczystości i zapowiedział Międzynarodowy Kongres Mariologiczny (10-17 IX 1958 r.)⁶⁵.

Doceniając znaczenie i wielką wartość dla zbawienia człowieka objawień maryjnych, *Kościół chce godnie uczcić setną rocznicę objawień Niepokalanej w Lourdes, które należą do najbardziej znamienitych wydarzeń ostatnich czasów, o rozgłosie ogólnoświatowym. Chce podziękować Opatrzności i Jej Wybrance, Niepokalanej, za niebieską interwencję w trudnych dla chrześcijaństwa czasach*⁶⁶.

Czasopismo „Katolik” w dziale: „Życie katolickie w kraju i na świecie”, w setną rocznicę objawień Matki Bożej w Lourdes, poświęciło wiele miejsca temu jubileuszowi. Kronika obchodu stulecia Objawień Niepokalanej w Lourdes podaje terminarz uroczystości jubileuszowych⁶⁷. W tym samym dziale zamieszcza różne informacje dotyczące objawień, jak: *Ojciec Święty mianował biskupa – koadiutora w Lourdes*⁶⁸, *Ponad 100000 Amerykanów w Lourdes*⁶⁹, *Nowy ołtarz w grocie Lourdes*⁷⁰, *Stulecie objawień w Lourdes na Filipinach*⁷¹, *Pamiątkowy medal z okazji uroczystości stulecia objawień w Lourdes*⁷², *Poświęcenie bazyliki św. Piusa X w Lourdes*⁷³, *Wystawa sztuki sakralnej w Lourdes*⁷⁴, *Relikwie św.*

⁶⁴ Por. Z., *Lourdes przed stuleciem Objawień*, „Katolik” 3(1957) nr 49, 3.

⁶⁵ Por. J. DOMAŃSKI OFMConv, *Lourdes cudem nieustannym*, „Homo Dei” 27(1958) nr 3, 361.

⁶⁶ TAMŻE.

⁶⁷ Por. *Życie Katolickie w kraju i na świecie*, „Katolik” 4(1958) nr 7, 2.

⁶⁸ Por. TAMŻE, nr 8, 2.

⁶⁹ Por. TAMŻE.

⁷⁰ Por. TAMŻE, nr 10, 2.

⁷¹ Por. TAMŻE.

⁷² Por. TAMŻE, nr 13, 2.

⁷³ Por. TAMŻE, nr 14, 2.

⁷⁴ Por. TAMŻE, nr 15, 2.

Andrzeja Boboli w bazylice św. Piusa X⁷⁵, Lotnicy w stulecie objawień w Lourdes⁷⁶, Orędzie Piusa XII do pielgrzymów w Lourdes⁷⁷.

„Współczesna Ambona” z okazji stulecia tychże objawień zamieściła kazanie okolicznościowe: „Wymowa rocznicy objawienia się Niepokalanej (1858-1958)”, w którym zostały zaprezentowane objawienia maryjne, które miały miejsce od 11 II do 16 VII 1858 r. W kazaniu ks. Z. Pilch podkreśla, że: *Sam Zbawiciel przysłał nam swą Matkę⁷⁸.*

Redakcja miesięcznika duchowieństwa Archidiecezji Warszawskiej artykułem ks. prof. Wł. Miziołka, rektora Wyższego Seminarium Duchownego w Warszawie, pragnie uczcić rozpoczynający się jubileuszowy Rok Maryjny z okazji setnej rocznicy objawień Matki Bożej w Grocie Massabielskiej w Lourdes. Ks. Wł. Miziołek na wstępie swego artykułu opisuje historię objawień Matki Bożej. Najświętsza Maryja Panna ukazywała się Bernadecie Soubirous od 11 II do 16 VII 1858 r. 18 razy. Dlatego Lourdes z racji objawień należy do najbardziej znanych na całym świecie miejscowości pielgrzymkowych⁷⁹.

Biskup diecezji sandomierskiej, Jan Lorek, z okazji stulecia objawień Niepokalanej w Lourdes pisze List pasterski o znaczeniu tych objawień. Na wstępie wspomina o encyklice Piusa XII skierowanej do Episkopatu Francuskiego i o Konstytucji Apostolskiej⁸⁰.

Biskup w Liście pasterskim pisze również o uroczystościach jubileuszowych pod przewodnictwem legatów Stolicy Apostolskiej i z tej racji zorganizowanym Międzynarodowym Kongresie Maryjnym w Lourdes. Zwraca się ponadto do wiernych swojej diecezji: *Tak wielkie przeżycie Kościoła św. nie może nam być obce ani obojętne. Diecezja nasza sandomierska dziś w uroczystym dniu Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny skupia się w świątyniach, aby złożyć głęboki hołd czci, wdzięczności, miłości i całkowitego zaufania Niepokalanej Bożej Rodzicielce, która raczyła nawiedzić ziemię i ubogiej dzieweczce Bernadecie powierzyć swe życzenia względem ludzkości. Jako wasz Pasterz pragnę być dzisiaj duchowo obecnym wśród was i przemówić do was o doniosłym znaczeniu Objawień Niepokalanej w Lourdes dla życia Kościoła⁸¹.*

⁷⁵ Por. TAMŻE, nr 17, 2.

⁷⁶ Por. TAMŻE, nr 18, 2.

⁷⁷ Por. TAMŻE, nr 22, 2.

⁷⁸ Ks. Z. PILCH, *Wymowa rocznicy objawienia się Niepokalanej (1858-1958). Jubileuszowy Rok Stulecia Objawień w Lourdes*, „Współczesna Ambona” 9(1958) nr 2, 417.

⁷⁹ Por. WŁ. MIZIOŁEK, *Dogmatyczno-moralne znaczenie objawień Matki Bożej w Lourdes*, „Wiadomości Archidiecezjalne Warszawskie” 40(1958) nr 2, 91-92.

⁸⁰ Por. J. LOREK, *List pasterski o znaczeniu objawień Niepokalanej w Lourdes*, „Kronika Diecezji Sandomierskiej” 51(1958) nr 12, 360-361.

⁸¹ TAMŻE, 361.

Biskup w swoim liście pisze o objawieniach maryjnych, które miała Bernadetta oraz o ich prawdziwości: *Z górą trzy lata Kanoniczna Komisja Diecezjalna przeprowadzała badania zjawisk, jakie zaszły w Lourdes. Dopiero 18 stycznia 1862 r. ukazał się dekret biskupi z orzeczeniem, że «N. M. Panna rzeczywiście objawiała się Bernadecie Soubirous, że te objawienia mają wszystkie cechy prawdziwości i że wierni mają podstawę do uznawania ich za prawdziwe»*⁸².

Miesięcznik „Msza Święta” z racji setnej rocznicy objawień, krótko informuje o objawieniach Matki Bożej, o cudownych uzdrowieniach i o źródle wytryskającym⁸³.

Z okazji stulecia tych objawień ukazuje się w „Wiadomościach Archidiecezjalnych Warszawskich” artykuł o kulcie Matki Bożej z Lourdes w Polsce⁸⁴. Ks. F. Bracha pisze o początkach kultu Matki Bożej z Lourdes w Polsce, który rozpoczął się w Krakowie i promieniuje na całą Polskę. W Krakowie na Kleparzu powstaje nawet pierwsze sanktuarium Matki Bożej z Lourdes⁸⁵.

O stuleciu objawień Matki Bożej w Lourdes piszą nie tylko czasopiśma katolickie, ale także pisma innych Kościołów. Miesięcznik religijno-społeczny Kościoła reformowanego „Jednota” zamieścił artykuł „Stulecie Lourdes”. Zamieścił tam swoją opinię na ten temat. Opracowanie to stwierdza, że inne Kościoły podejmują ten temat⁸⁶.

Omawiany temat przedstawia również w „Przewodniku Katolickim” abp Antoni Baraniak⁸⁷. Natomiast jego Redakcja w tym samym numerze podaje zarządzenie tegoż arcybiskupa wydane 24 I 1958 r., w którym czytamy: *Dnia 11 lutego mijają sto lat od cudownego objawienia się Matki Boskiej w Lourdes. Cały chrześcijański świat obchodzić będzie ten jubileusz ze szczególnym nabożeństwem. Ojciec św. Pius XII wydał specjalną encyklikę, aby cały świat zmobilizować do uczczenia tego historycznego wydarzenia, w którym w widzialny sposób otwarły się niebiosa i ukazały św. Bernadecie Najświętszą Panią. Nasza Archidiecezja, chlubiąca się szczególniejszą czcią Niepokalanej, przeżyje dzień 11 lutego jak najgłębiej i jak najokazalej. Ponieważ jest to dzień powszedni, przeniesiemy*

⁸² TAMŻE, 362.

⁸³ Por. K. KARŁOWSKI, *Wspomnienia z pielgrzymki do Lourdes*, „Msza Święta” (1958) nr 7, 10-13.

⁸⁴ F. BRACHA CM, *Początki kultu NMP z Lourdes w Polsce*, „Wiadomości Archidiecezjalne Warszawskie” 40(1958) 399-407.

⁸⁵ Por. TAMŻE.

⁸⁶ Por. W. IWASZKIEWICZ, *Stulecie Lourdes*, „Jednota” 2(1958) nr 4, 8-9.

⁸⁷ Por. A. BARANIAK, *W stulecie Objawień Niepokalanej w Lourdes. Ze wspomnień własnych*, „Przewodnik Katolicki” 64(1958) nr 6, 71.

*nabożeństwo jubileuszowe na godziny wieczorne. W związku z tym ks. arcybiskup zarządził, że wieczorem dnia 11 lutego zostanie odprawiona Msza św., poprzedzona „Godzinkami”, a po Ewangelii będzie odczytane najpierw Słowo Arcypasterskie, a potem encyklika papieska*⁸⁸.

„Przewodnik Katolicki” zamieszcza tekst autorstwa F. Mauriaca w tłumaczeniu Marii Służewskiej. Jest to dialog dwóch pielgrzymów z Lourdes: Augustyna gorąco wierzącego i Sergiusza walczącego z własną wiarą⁸⁹.

7. Uzdrawienia chorych

7.1. Uzdrawienia w czasie inauguracji

O uzdrowieniu w czasie inauguracji informuje P. Ribead w „Przewodniku Katolickim”. Podczas uroczystego otwarcia obchodu stulecia ukazania się Najświętszej Maryi Panny Bernardetcie Soubirous, kobieta cierpiąca od pięciu lat na paraliż prawej ręki została uzdrowiona. W dniu inauguracji inni doznali uzdrowienia cielesnego i duchowego⁹⁰.

7.2. Uzdrawienia późniejsze

A) Stanisław Kania opisuje szczegółowo przez niego wybrane przykłady uzdrowień chorych osób⁹¹.

B) *Kiedy pierwsze wypadki cudownych uzdrowień w Lourdes stały się głośnie w świecie, utworzył biskup z Tarbes komisję złożoną z lekarzy i teologów, której zadaniem było zbadać tych niezwykłych wydarzeń. W r. 1885 rozszerzono skład komisji i utworzono głośnie dziś Biuro Lekarskie. Po reorganizacji w r. 1947 w skład jego wchodzi czterech członków stałych, których konsultuje stale szereg specjalistów – neurologów, psychiatrów, rentgenologów itd. Biuro Lekarskie jest instytucją ściśle fachową. Dostęp do niego ma każdy lekarz, bez względu na narodowość, religię, światopogląd. Jedynym warunkiem dopuszczenia do udziału w pracach Biura jest okazanie dyplomu lekarskiego. W roku 1949 uczestniczyło w badaniach lekarskich w Lourdes 47 profesorów wyższych uczelni i 150 specjalistów najrozmaitszych gałęzi medycyny*⁹².

⁸⁸ TENŻE, *Setna rocznica objawienia się Niepokalanej Dziewicy Maryi w Lourdes*, „Przewodnik Katolicki” 64(1958) nr 6, 82.

⁸⁹ Por. F. MAURIAC, *Pielgrzymi z Lourdes*, „Przewodnik Katolicki” 64(1958) nr 6, 74-75.

⁹⁰ Por. P. RIBEAD, *Czy nowy cud w Lourdes?*, „Zorza Święteczna” 2(1958) nr 23, 7.

⁹¹ Por. S. KANIA, *Uzdrowienie chorych*, „Gość Niedzielny” 27(1958) nr 10, 67.

⁹² M. WĘCŁAWSKI, *Cuda w Lourdes*, „Przewodnik Katolicki” 64(1958) nr 14, 190.

M. Węclawski przedstawia procedurę badań przeprowadzanych przez Biuro Lekarskie w Lourdes. Biuro Lekarskie wydaje opinię o chorym pod względem medycznym i stwierdza, że uleczenie nie da się wytłumaczyć z punktu widzenia medycyny. Biuro Lekarskie nie mówi o cudownych uzdrowieniach, ta opinia należy do Kościoła⁹³.

Nie można już dzisiaj pominąć milczeniem wypadków uzdrowień w Lourdes, powiedzieć, że ich po prostu nie ma. Nie można zaprzeczyć faktom. Próbuje się je wyjaśnić. Próby były najrozmaitsze, na ogół można podzielić je na trzy grupy. Te, które mówią o naturalnych właściwościach leczniczych wody z Lourdes, te, które uzdrowienia przypisują działaniu sugestii i te, które mówią o działaniu «nieznanych sił natury»⁹⁴.

7.3. Woda z Lourdes

Daniels Rops napisał artykuł o wodzie z Lourdes, który zamieścił w tłumaczeniu Marii Grabowskiej „Przewodnik Katolicki”. Jednym z głównych czynników działających w przebiegu wydarzeń w Lourdes jest woda. Ukazuje się ona przy pierwszym objawieniu, w czwartek 11 II 1858 r. Bernadetta, drapiąc ziemię, wyrzucając ją, żując, sprawia, że nieoczekiwanie wytryska źródło. I od tej chwili płynie głębokim, mocnym nurtem poprzez tajemnicę wszystkich cudownych uzdrowień i ukojonych cierpień. Aby uleczenia, niepojęte dla ludzkiego rozumu, były znakiem i obrazem mocy innej wody, sakramentalnej, mocy obmywania, oczyszczania aż do najgłębszej istoty tych, co zaufali. Ta symbolika jest może najbardziej widoczna, najlepiej wyczuwalna dla tych wszystkich, którzy przyjeżdżają do Lourdes: chorych, by się w cudownej wodzie zanurzyć, zdrowych, by zobaczyć, jak inni się w niej kąpią. Źródło i basen niepodważalnie przypominają chrzest przez zanurzenie, który długo przetrwał w zwyczajach Kościoła i którego rytuałowi poddał się sam Chrystus, przyjmując go z rąk św. Jana⁹⁵.

Artykuł „Cuda i nauka” przedstawia, jakie są formy oceny cudów w Lourdes. Są powoływane Komisje Lekarskie różnych specjalności, a także z innych dziedzin nauki. Biorą w tym udział ludzie wierzący i niewierzący, katolicy, protestanci, Żydzi i inne wyznania. Jest także Komisja Kościelna, której ocena jest bardzo wymagająca⁹⁶.

⁹³ Por. TAMŻE.

⁹⁴ TAMŻE.

⁹⁵ Por. D. ROPS, *Woda z Lourdes*, „Przewodnik Katolicki” 64(1958) nr 6, 73.

⁹⁶ Por. K. S., *Cuda i nauka*, „Gość Niedzielny” 26(1957) nr 6, 37. 42.

7.4. Medyczne Biuro w Lourdes

„Tygodnik Powszechny” zamieszcza informacje z Biuletynu „Lourdes-Informations”, który ukazuje się we Francji. Jego redaktor z okazji zbliżającej się setnej rocznicy objawień Matki Bożej w Lourdes udał się do przewodniczącego Medycznego Biura w Lourdes, aby uzyskać wiadomości, jak działa ta jedyna na świecie tego typu instytucja. Lekarz tego Biura udziela szczegółowych informacji. Otóż Komisja składa się z czterdziestu lekarzy, prawie wszyscy są profesorami, albo z lekarzy wielkich szpitali we Francji, Belgii, Anglii, Holandii, Luksemburgu, Szwajcarii, Hiszpanii i Włoszech. W wydawaniu opinii Komisja jest dość surowa. Po ocenie pozytywnej przekazuje akta Biskupowi Tarbes i Lourdes, on zaś tej diecezji, w której mieszka uleczony⁹⁷.

8. Uzdrawienia duchowe – nawrócenia

„Gość Niedzielny” zamieszcza artykuł J. Gubrynowicza, który opisuje drogę do Boga Aleksego Carrela, wybitnego lekarza, profesora anatomii na uniwersytecie w Lyonie. Carrel udaje się z pielgrzymką chorych do Lourdes. Jedzie niechętnie, ale obiecał zastąpić w podróży jednego z kolegów lekarzy, więc słowa dotrzymuje. Natomiast jest zadowolony, że będzie miał okazję z bliska skrytykować Lourdes i cały panujący tam klimat duchowy. Jego zdaniem katolicy mówią o cudach, ale on uważa, że się mylą i odrzuca cudowne uzdrowienia, ponieważ dotychczas żaden cud nie został naukowo stwierdzony. Będąc w Lourdes, zwrócił uwagę na chorą Marię Bailly, która miała zapalenie otrzewnej na tle gruźliczym. Dokładnie zbadał umierającą i całkowicie potwierdził diagnozę postawioną przez kolegów. W rozmowie z przyjacielem wypowiada się tak: *boję się, by ta nieszczęsna dziewczyna nie umarła przy dotknięciu ręką... Jeżeli ona wyzdrowiałaby w Lourdes, to byłby naprawdę cud. Uwierzyłbym we wszystko i zostałbym zakonnikiem. Jeszcze raz bada skrupulatnie Marię Bailly, notuje najdrobniejsze szczegóły odnośnie do stanu jej zdrowia i stwierdza kompletny zanik sił. Kąpiel w sadzawce, uważa Carrel, będzie zabójstwem dla chorej. Dogorywającą dziewczynę przenoszą przed grotę Matki Boskiej. Doktor Carrel ze swym przyjacielem towarzyszą chorej, a Carrel szepcze przejęty: *Jakżebym pragnął, jak ci wszyscy nieszczęśliwi, wierzyć, o Maryjo, że nie jesteś tylko tworem naszego umysłu... Uzdrów tę młodą dziewczynę, ona już zbyt wiele wycierpiała... pozwól**

⁹⁷ Por. *Medyczne Biuro w Lourdes*, „Tygodnik Powszechny” 12(1958) nr 6, 3-5.

jej jeszcze żyć, a mnie daj, bym uwierzył... Nagle wydaje mu się, że ma halucynację. W jego oczach chora ożywia się, nabiera kolorów; puls jej staje się normalny, nieprawdopodobnie wzdęty żołądek opada. Doktor zapisuje dokładnie godzinę, minuty, bada raz jeszcze i stwierdza ponownie, że wyzdrowienie chorej było nieoczekiwane, niemożliwe, można było jedynie mówić o cudzie. Dwaj inni lekarze dodają zgodne orzeczenie. Uzdrawiona na pytanie, co zamierza teraz robić, odpowiada normalnym tonem: «Pójdę do sióstr św. Wincentego a Paulo; one mnie przyjmą i będę pielęgnowała chorych». Dr Carrel całą noc, pełen niepokoju, błądzi po miasteczku, wokół Groty i Bazyliki, wreszcie klęka u stóp ołtarza i z jego ust płyną słowa modlitwy: «O Panno słodka, niosąca pomoc nieszczęśliwym, pokornie Cię wzywającym, zachowaj mnie! Wierzę w Ciebie. Na wątpliwości moje odpowiedziałas widocznym cudem. Nie umiem go widzieć i wątpię jeszcze... Ale moim największym pragnieniem i celem najwyższych mych dążeń jest wierzyć... ». Jest to pierwszy krok do nawrócenia Carrela, jeszcze długie lata będzie szukać skarbu wiary, którą stracił po kilku latach studiów medycznych i mówił: «Nie wierzę w nic, poza doświadczalnie stwierdzonymi faktami naukowymi». Jednak potrzeba było blisko czteremastu lat, aby mógł Carrel odnaleźć skarb wiary tak lekkomyślnie stracony. Dr Alexy Carrel umiera 4 listopada 1944 roku, opatrzony św. Sakramentami. Carrel to uczony wielkiej miary, światowej sławy biolog i wynalazca, którego droga nawrócenia prowadziła przez Lourdes. Cud, którego był świadkiem, stanowi dotknięcie łaski, które zwróciło jego oczy w górę; od tej chwili dąży konsekwentnie ku światłu wiary – zdobył ją i wcielił w swe życie⁹⁸.

„Przewodnik Katolicki” informuje o podróży Aleksego Carrela w 1903 r. do Lourdes. Carrel pisze: *Kiedyś byłem szczerym katolikiem, później zostałem zwolennikiem filozofii stoickiej, następnie kantystą, a wreszcie wpadłem w zupełny sceptycyzm.* W Lourdes był świadkiem cudownego uzdrowienia. Ciężko chora na gruźlicę płuc, prawie że umierająca, odzyskuje zdrowie po odbyciu kąpieli w sadzawce. Ten cud nappełnił entuzjazmem zebrane w Lourdes rzesze. Alexy Carrel pisze: *Co za szczęście, że oglądałem uzdrowienie tej, którą znałem doskonale i którą od długiego czasu miałem w swej lekarskiej opiece. I tak zostałem wplątany w cudowne wydarzenie. Tym gorzej dla mnie! Za wszelką cenę pójdę do samego końca.* Uczestniczy w procesji nocnej i następnie razem z przyjacielem zatrzymuje się dłużej przed grota. *Tysiące świec płonie*

⁹⁸ J. GUBRYNOWICZ, *Drogi do Boga*, „Gość Niedzielny” 26(1957) nr 17, 117; por. Wł. MIZIOŁEK, *Dogmatyczno-moralne znaczenie objawień Matki Bożej w Lourdes...*, 97-98.

w zagłębieniu. Potok toczy swe wody w ciszy nocnej. Lerrac – doktor Carrel wpatrzony w postać Madonny modlił się: «Słodka Panno, która wspomogasz nieszczęśników uciekających się do Ciebie, weź i mnie w swą opiekę. Wierzę Ci. Zechciałaś rozwiązać moje wątpliwości wyraźnym cudem. Nie umiem go jeszcze rozpoznać, jeszcze mnie trapią wątpliwości. Ale najgłębszym moim pragnieniem, najwyższym celem moich dążeń jest wiara, wiara pełna, całkowita, bez dyskusji, bez krytyki. Imię Twoje jest słodsze, niż słońce poranku. Przyjmij, Panno, grzesznika trawionego niepokojem, w którego sercu burza szaleje, a czoło poorane zmarszczkami świadczy o ustawicznej, bezpłodnej gonitwie za utudą. Pod twardą skorupą mojej intelektualnej pychy błąka się stłumione najpiękniejsze marzenie mojego serca sen o wierze w Ciebie i miłości ku Tobie. To są prawdziwe siostry duszy czystej»⁹⁹.

Z kolei „Zorza Świąteczna” zamieszcza w kilku numerach „Podróż do Lourdes” doktora A. Carrela, który opisuje swoje wrażenia. Carrel był świadkiem cudownych uzdrowień i je potwierdzał. Widok cudownego uzdrowienia przywrócił mu wiarę i żarliwość katolicką¹⁰⁰.

9. Echa o Lourdes poza Francją

„Przewodnik Katolicki” zamieszcza zalecenia duszpasterskie dla uczczenia setnej rocznicy objawień Matki Bożej w Lourdes. Arcybiskup Poznański Antoni Baraniak polecił, by dzieci odbywały nabożeństwa majowe w duchu uczczenia objawienia się Niepokalanej w Lourdes. Dzieci w swoich kościołach parafialnych przez udział w nabożeństwach majowych, przez swoje modlitwy i przez spełnianie dobrych uczynków uczczą jubileusz Objawień¹⁰¹.

Biskup Sztokholmu, Ansgar Nelson, pisze w „Przewodniku Katolickim” o małym pisemku, które wychodzi w Sztokholmie pod nazwą „Anioł Stróż”. To pisemko zachęcało w maju do oddawania czci Maryi. W 1955 r., w protestanckiej wiosce, w maju nie było ani jednego domu, w którym nie byłoby ołtarzyka Królowej Nieba. Młoda protestancka nauczycielka i jej mąż szukali Boga jako protestanci i wyruszyli z pielgrzymką do Lourdes. Po powrocie stali się katolikami¹⁰².

⁹⁹ A. CARREL, *Droga do Lourdes*, „Przewodnik Katolicki” 64(1958) nr 6, 78.

¹⁰⁰ Por. A. CARREL, *Podróż do Lourdes*, „Zorza Świąteczna” 1(1957) nr 23, 13; nr 24, 7; nr 26, 13; nr 27, 12; nr 28, 12-13; nr 31, 6-7.

¹⁰¹ Por. M. O., *Dar dzieci wielkopolskich dla Niepokalanej z Lourdes*, „Przewodnik Katolicki” 64(1958) nr 20, 272-273.

¹⁰² Por. „Anioł Stróż” ze Sztokholmu, „Przewodnik Katolicki” 64(1958) nr 21, 288.

10. Polska a Lourdes

10.1. Korespondencja Redakcji miesięcznika „Duchowieństwa Archidiecezji Warszawskiej” z Sanktuarium w Lourdes

Dnia 18 lutego 1958 roku Redakcja miesięcznika „Duchowieństwa Archidiecezji Warszawskiej” otrzymała list z Lourdes z okazji rozpoczęcia Jubileuszowego Roku Maryjnego Kościoła we Francji¹⁰³.

10.2. Uroczystości odpustowe w warszawskiej parafii Matki Bożej z Lourdes

W Archidiecezji Warszawskiej w 1951 r. została erygowana parafia pod wezwaniem Matki Bożej z Lourdes. W związku z setną rocznicą objawień Matki Bożej w Lourdes parafia dzień 11 lutego obchodziła bardzo uroczystie. Odbywały się różne nabożeństwa ku czci Matki Bożej z Lourdes. Punktem kulminacyjnym uroczystości na cześć Matki Bożej był sam dzień odpustu parafialnego¹⁰⁴. Czasopismo „Za i Przeciw” informuje z racji setnej rocznicy objawień Matki Boskiej w Lourdes o istnieniu Groty Matki Bożej z Lourdes w Porąbce Uszewskiej¹⁰⁵.

10.3. Informacje: Figura Niepokalanej w Lourdes dziełem polskiego rzeźbiarza

Czasopismo „Gość Niedzielny”, a także „Za i Przeciw” informują swoich czytelników, że figura Niepokalanej, która znajduje się w grocie w Lourdes, jest dziełem polskiego rzeźbiarza Fabisza. Została ona wykonana jeszcze za czasów św. Bernadetty¹⁰⁶.

10.4. Kronika religijna: Kardynał Feltin do Prymasa Polski

„Tygodnik Powszechny” zamieścił tekst telegramu kard. Maurice Feltina, arcybiskupa Paryża, do ks. Prymasa Polski kard. Wyszyńskiego. Tekst ten podajemy w polskim tłumaczeniu: *Głęboko wzruszony*

¹⁰³ Por. *Echo z Lourdes*, „Wiadomości Archidiecezjalne Warszawskie” 40(1958) nr 4, 237.

¹⁰⁴ Por. W. BAKALARZ MIC, *Z życia Archidiecezji, Sprawozdanie z przebiegu uroczystości odpustowych w parafii Matki Bożej z Lourdes*, „Wiadomości Archidiecezjalne Warszawskie” 40(1958) nr 4, 240-241.

¹⁰⁵ Por. *Grota Matki Boskiej z Lourdes w Porąbce Uszewskiej*, „Za i Przeciw” 2(1958) nr 14/15, 4.

¹⁰⁶ Por. *Figura Niepokalanej w Lourdes dziełem polskiego rzeźbiarza*, „Gość Niedzielny” 27(1958) nr 11, 77; *Figura Najświętszej Marii Panny w Lourdes dziełem polskiego artysty*, „Za i Przeciw” 2(1958) nr 18, 5.

zbiorowym wystąpieniem Episkopatu Polski z okazji setnej rocznicy objawienia Najświętszej Maryi Panny w Lourdes, wyrażam uczucia żywej wdzięczności, prosząc Niepokalaną Pannę, by błogosławiła wiernym Polski i Francji, złączonym we wspólnej modlitwie podczas roku jubileuszowego. Kardynał Felin¹⁰⁷.

11. Polska po uroczystościach setnej rocznicy w Lourdes żyje objawieniami

Mimo że minęła setna rocznica objawień w Lourdes, w dalszym ciągu temat ten w Polsce jest aktualny. Podejmuje go „Tygodnik Powszechny” w 110 rocznicę: „Czy w Lourdes dzieją się jeszcze cuda?”. Ks. Marian Rusecki opisuje historię Lourdes oraz fakt objawień maryjnych, uzdrowienia i zaangażowanie w tym dziele Bernadetty¹⁰⁸. Natomiast T. Mangiapan omawia w „Communio” medyczną kontrolę uzdrowień w Lourdes¹⁰⁹, a ks. J. Zięba w Gdańskim dwutygodniku katolickim „Gwiazda Morza” opisuje historię objawień¹¹⁰.

Lourdes znane jest z objawień Matki Bożej, która ukazywała się od 11 II do 16 VII 1858 r. Czternastoletnia Bernadetta Soubirous miała osiemnaście niezwykle objawień¹¹¹. W jednym z kolejnych objawień, 25 marca, Pani przedstawiła się: „Jestem Niepokalane Poczęcie”. Kard. Roncalli, przemawiając w Lourdes jako delegat papieski z okazji stulecia objawień, powiedział: *Cieszymy się, że możemy wam przedstawić przykład Bernadetty, tego dziecka biednego i nieznanego w świecie, ale wybranego przez Boga, które stało się zwiastunem Jego łask. Bóg, by pokonać przemoc – pisze św. Paweł – wybrał to, co w świecie jest najłabsze. To, co w świecie jest bez nazwiska, to czym się pogardza – właśnie na to pada wybór Boga*¹¹².

Pisze Cz. Ryszka: *Prasa katolicka poświęca coraz więcej miejsca cudownym uzdrowieniom w Lourdes, opinia publiczna zdaje się być głęboko*

¹⁰⁷ Kardynał Felin do Prymasa Polski, „Tygodnik Powszechny” 12(1958) nr 9, 7.

¹⁰⁸ Por. M. RUSECKI, *Czy w Lourdes dzieją się jeszcze cuda?*, „Tygodnik Powszechny” 32(1978) nr 8, 5-6.

¹⁰⁹ Por. T. MANGIAPAN, *Medyczna kontrola uzdrowień w Lourdes*, „Communio” 9(1989) nr 6, 82-92.

¹¹⁰ Por. J. ZIĘBA, *Tajemnica Lourdes*, „Gwiazda Morza” (1984) nr 3, 1. 6.

¹¹¹ Por. T. KURAS, *Maryja nawiedza świat. Objawienia w Lourdes, 11 luty 1858 r.*, „Posłaniec Warmiński czyli Kalendarz Maryjny” (1973) 65-72.

¹¹² CZ. RYSZKA, *Promieniowanie Lourdes*, „W drodze” (1986) nr 4, 90-91; TENŻE, *Promieniowanie Lourdes*, „Nasza Rodzina” (1987) nr 2, 4-5; TENŻE, *Promieniowanie Lourdes. Objawienia maryjne* (4), „Ład Boży” (1988) nr 5, 5.

poruszona tymi zjawiskami, natomiast koła naukowe długo zachowują rezerwę, uparte milczenie, czy wręcz drwinę. Lekarze, którzy są świadkami cudów, zachowują te „dowody” dla siebie, lękają się, by nie uznano ich za klerykałów albo głupców. Słynny laureat nagrody Nobla Alexis Carrel, próbując udokumentować cuda lourdzkie naukowo, musiał opuścić z tego powodu uniwersytet w Lyonie, a nawet emigrować do Stanów Zjednoczonych. Zatrzymajmy się chwilę na jego świadectwie. Carrel w 1903 roku, będąc znanym już lekarzem, towarzyszył pielgrzymce chorych do Lourdes. Oczywiście, zdawał sobie sprawę z tego, że w środowisku naukowym będzie to bardzo źle przyjęte. Nie mylił się. Po powrocie na uniwersytet, rozpętała się wokół jego osoby ogromna wrzawa. Posądzono go o klerykalizm i tanią pobożność, o nieliczącą z naukowym światopoglądem wiarę „w jakieś tam cudowne uzdrowienia”. Przełożony Carrela, człowiek zresztą życzliwie usposobiony do niego, powiedział mu wyraźnie: „drogi przyjacielu, na uniwersytecie nie ma dla Ciebie miejsca”. Carrel postanawia więc zerwać z nauką, wyjechać do Kanady, kupić farmę i poświęcić się hodowli bydła. Stało się inaczej. Do Kanady rzeczywiście wyjechał, wkrótce jednak osiadł w Stanach Zjednoczonych, gdzie wyrósł na światowej sławy chirurga, uhonorowanego Nagrodą Nobla¹¹³.

I dalej pisze ten sam autor: W Złotej księdze cudów zapisuje się każdy przypadek uzdrowienia wraz z podpisami lekarzy. Po stu latach od objawień naliczono w niej ponad pięćdziesiąt tysięcy podpisów lekarskich. Wszystkie świadczą o niewytłumaczalnych rozumem zjawiskach, faktach rzeczywistych, choć naukowo niemożliwych do zaistnienia. „Fakty lourdzkie są prawdziwe, jedynie ich interpretacja jest sporna” – próbowano ogólnikowymi stwierdzeniami omijać religijny wymiar uzdrowień. Cztery lata trwało, zanim wypowiedział się miejscowy ordynariusz biskup Laurence na temat objawień. Przewodniczył on specjalnej komisji teologiczno-lekarskiej i 18 stycznia 1862 roku wydał dekret zawierający orzeczenie następującej treści: „Jesteśmy przekonani, że objawienie jest nadprzyrodzone i Boże. Przekonanie nasze kształtowało się nie tylko na świadectwie Bernadetty, lecz przede wszystkim według faktów, które zaszły, a które tylko działaniem Bożym można wyjaśnić. [...] Orzekamy, że Maryja Niepokalana, Matka Boga, rzeczywiście objawiała się Bernadecie Soubirous 11 lutego 1858 roku i w dniach następnych, łącznie osiemnaście razy, w Grocie Massabielskiej koło miasta Lourdes;

¹¹³ TENŻE, *Promieniowanie Lourdes*, „W drodze” (1986) nr 4, 91; TENŻE, *Promieniowanie Lourdes*, „Nasza Rodzina” (1987) nr 2, 5; TENŻE, *Promieniowanie Lourdes. Objawienia maryjne* (4), „Ład Boży” (1988) nr 5, 5.

że te objawienia mają wszystkie cechy prawdziwości i że wierni mają podstawy do uznawania ich za prawdziwe”¹¹⁴.

Cz. Ryszka dodaje jeszcze: *Niezbyt czuły na cuda uzdrowień był jednak Watykan, skoro dopiero w 1905 roku Pius X poleca przeprowadzić badania kanoniczne, które oceniłyby zaistniałe fakty od strony religijnej. W efekcie prowadzonych do 1914 roku badań, spośród kilku tysięcy uzdrowień jedynie czterdzieści uznano za cudowne*¹¹⁵.

12. Konkluzja na temat zainteresowań Polski setną rocznicą objawień Matki Bożej w Lourdes

Setna rocznica objawień Matki Bożej w Lourdes to Wielki Jubileusz. W tę uroczystość zaangażował się sam Pius XII, pisząc z tej okazji encyklikę do Episkopatu Francuskiego oraz układając modlitwę na Jubileusz i obdarzając odpustami. A więc cały świat był poinformowany o tym wielkim wydarzeniu, jakim było przyjście Najświętszej Maryi Panny Niepokalanej do ludzi.

Jeżeli chodzi o Polskę, to niektórzy biskupi, jak podają czasopisma, pisali „Listy pasterskie” do swoich diecezjan na temat setnej rocznicy objawień oraz organizowali nabożeństwa. Encyklika z okazji stulecia objawień Maryi Dziewicy Niepokalanej w Lourdes została przetłumaczona i wydrukowana w niektórych „Kościelnych Wiadomościach Diecezjalnych”, a szkoda, że nie wszystkie „Kościelne Wiadomości Diecezjalne” ją opublikowały. Ukazała się ona również w niektórych czasopismach i tygodnikach katolickich. W mniejszym stopniu zajęli się jubileuszem teologowie, a więcej dziennikarze i wydawcy czasopism, choć czasem podając lakonicznie krótkie informacje w kronikach religijnych lub w miejscach reklamowych: Ludzie, Zdarzenia, Nowiny, Kalendarium, Życie Katolickie w kraju i na świecie.

Trudno obiektywnie ocenić, czy Polska - jako kraj maryjny - za mało interesowała się rocznicą objawień w Lourdes. Jak wiemy, były przeszkody i podważanie cudowności uzdrowień.

Na uroczystości stulecia objawień Matki Bożej przybyło z całego świata wielu pielgrzymów i biskupów, natomiast z Polski nie przybył nikt. Nie było ks. Prymasa i żadnego biskupa polskiego. Na Międzynarodo-

¹¹⁴ TENŻE, *Promieniowanie Lourdes*, „W drodze” (1986) nr 4, 94; TENŻE, *Promieniowanie Lourdes*, „Nasza Rodzina” (1987) nr 2, 7.

¹¹⁵ TENŻE, *Promieniowanie Lourdes*, „W drodze” (1986) nr 4, 94-95; TENŻE, *Promieniowanie Lourdes*, „Nasza Rodzina” (1987) nr 2, 7.

wym Kongresie Mariologicznym i Maryjnym, który odbywał się z racji setnej rocznicy objawień, nie było polskiego teologa z referatem¹¹⁶. O *Ludwik Krupa, franciszkanin, nie mógł przybyć, gdyż nie pozwolono mu na wyjazd*¹¹⁷.

Zrozumiemy nieobecność Polaków na uroczystościach stulecia objawień Matki Bożej w Lourdes, kiedy przyjrzymy się, jaka była wówczas polityka partii rządzącej w Polsce w stosunku do spraw religii i Kościoła. Ksiądz D. Śmierchalski-Wachocz tak ją naświetla: *Wraz z zawiązaniem się w roku 1957 Stowarzyszenia Ateistów i Wolnomyslicieli zaczął się ukazywać na rynku wydawniczym nowy tygodnik (będący organem prasowym tej organizacji) o nazwie «Argumenty», którego programowym założeniem, w nawiązaniu do wzorców z okresu oświecenia, było prowadzenie systematycznej laicyzacji i ateizacji społeczeństwa polskiego*¹¹⁸. Autor w przypisie dodaje: *Credo redakcji «Argumentów» brzmiało: «...broń linię partii i rządu, wyjaśniać jej skuteczność. Inspirując aktywność wolnomyslicieli i ateistów do działalności w kierunku najskuteczniejszego przyspieszenia sprawy wyzwolenia człowieka spod wpływów fideizmu, mitów, ignorancji i zabobonów, trzeba zarazem pamiętać o tym, aby nie obrazić uczuć religijnych...».* (E. Wojnarowski, Po roku, «Argumenty» 1958, nr 20, s. 1)¹¹⁹. Wspomniany autor zaznacza: *„Argumenty” propagowały także politykę partii i jednocześnie zamieszczały szereg artykułów bezpośrednio przeznaczonych dla działaczy partyjnych, aby w pierwszej kolejności właśnie ich przekonać o potrzebie porzucenia wiary i wyborze światopoglądu ateistycznego*¹²⁰.

Czasopismo „Argumenty” z racji setnej rocznicy objawień Matki Bożej w Lourdes podejmuje temat związany z objawieniami. Egon Erwin Kisch krytykuje całą ceremonię zanurzania chorych w wodzie. Sam korzysta z zanurzenia, wydaje się, że pojechał do Lourdes, aby szkalować miejsce cudownych uzdrowień, Bernadettę i jej rodziców oraz proboszcza¹²¹. Wł. Kozłowski pisze również w tym samym czasopiśmie, że niektórzy chorzy są histerykami. Podważa opinię lekarzy profesorów z wielkich klinik, różnych narodowości i wyznań. Autor ar-

¹¹⁶ Por. „Duszpasterz Polski Zagranicą” 10(1959) nr 1, 54-56.

¹¹⁷ TAMŻE, 56.

¹¹⁸ D. ŚMIERZCHALSKI-WACHOCZ, *Partia komunistyczna wobec przejawów wiary katolickiej w swoich szeregach na Środkowym Nadodrzu 1945-1970*, Wyd. Apostolicum, Ząbki 2004, 198.

¹¹⁹ TAMŻE.

¹²⁰ TAMŻE, 199.

¹²¹ Por. EGON ERWIN KISCH, *Kąpię się w cudownej wodzie*, „Argumenty” 2(1958) nr 3, 5.

tykułu krytykując całą Komisję, wydaje o sobie świadectwo ignorancji nauki. Skoro pisze, że Maryja objawiła się w *środoisku ludzi prostych, głęboko wierzących, naiwnych, przesądnych*¹²² i nazywa ludzi wierzących naiwnymi, to czy nie obraża uczuć religijnych? A przecież czasopismo „Argumenty” głosiło, że *trzeba zarazem pamiętać o tym, aby nie obrazić uczuć religijnych*¹²³.

Możemy usprawiedliwić pewne braki zainteresowań rocznicą objawień w tym okresie, trzeba jednak zauważyć wielkie zainteresowanie tematami maryjnymi, a niedostrzegane także przez czasopisma katolickie. Takim przykładem jest miesięcznik „Znak”, który rozpoczął swoją działalność w 1946 r. Przebadano jego zawartość w okresie 1946-1976, całość liczyła 35480 stron, teologii poświęcono 10191 stron, natomiast mariologii 71 i na tych stronach znalazło się 5 artykułów¹²⁴.

Ks. dr Stanisław Gręś

Niepokalanów

PL - 96-515 Teresin

e-mail: sgres@interia.pl

Le apparizioni di Lourdes dopo 100 anni nelle pubblicazioni polacchi

(Riassunto)

L'autore fa una dettagliata rassegna della stampa polacca riguardante la celebrazione dell'anniversario delle apparizioni mariani di Lourdes (1858-1958). L'articolo è stato strutturato in questo modo: 1) La partecipazione di Pio XII nella preparazione del giubileo (documenti, preghiera); 2) Notizie sul svolgimento del giubileo a Lourdes (le preparazioni, l'inaugurazione); 3) I pellegrinaggi giubilari a Lourdes; 4) I studi sulla vita di Bernadetta; 5) La presentazione del contenuto delle apparizioni di Maria; 6) Le guarigioni miracolose a Lourdes; 7) Le guarigioni spirituali (le conversioni); 7) Le relazioni tra la Polonia e Lourdes (la figura di Maria nella grotta delle apparizioni è l'opera di un scultore Polacco).

¹²² Wł. KOZŁOWSKI, *Stulecie cudów w Lourdes*, „Argumenty” 3(1959) nr 4, 9.

¹²³ D. ŚMIERZCHAŁSKI-WACHOCZ, *Partia komunistyczna wobec przejawów wiary katolickiej...*, 198.

¹²⁴ Por. S. GRĘŚ, *Problemy teologii polskiej w świetle publikacji teologicznych miesięcznika Znak (1946-1976)*, Warszawa 1978, mps BATK.